

2581 1012

ΑΓΓΕΛΟΥ Λ. ΒΟΥΔΟΥΡΗ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

Η ΕΝ ΣΤΑΜΠΟΥΛ
ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΠΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΟΥ 1872
ΚΑΙ Η ΛΥΣΙΣ
ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

ΙΣΤΑΜΠΟΥΛ
1940

ΤΥΠ. Β. ΦΙΛΩΤΗ "ΑΡΤΙΣΤΙΚ.", ΜΙΚΡΟΝ ΕΘΝ. ΧΑΝΙΟΝ ΑΡ. 3, ΓΑΛΑΤΑ

ΑΓΓΕΛΟΥ Λ. ΒΟΥΔΟΥΡΗ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

Η ΕΝ ΣΤΑΜΠΟΥΛ

ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΠΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΟΥ 1872

ΚΑΙ Η ΛΥΣΙΣ

ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

ΣΙΣΜΑΝΟΓΛΙΟ
ΜΕΣΑΙΟ

ΙΣΤΑΜΠΟΥΛ

1940

ΤΥΠ. Β. ΦΙΛΩΤΗ "ΑΡΤΙΣΤΙΚ.", ΜΙΚΡΟΝ ΕΘΝ. ΧΑΝΙΟΝ ΑΡ. 3, ΓΑΛΑΤΑ

Η ΕΠΙΣΤΑΜΠΟΥΛΑ ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΠΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΟΥ 1872 ΚΑΙ Η ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΘΑ εἰς τὸ ἔτος 1872, ὅτε τὸ ἐκκλησιαστικοβουλγαρικὸν ζήτημα ὑπάρχει εἰς τὴν δευτέτην του φάσιν. Ἐξ ἀφορμῆς τῶν σκανδαλίων καὶ τῶν παρανομημάτων ὡς καὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ μητροπολίτου Βιδύνης Ἀνθίμου τοῦ ἀνακηρυχθέντος ἐξάρχου τῶν βουλγάρων καὶ ἱερουργήσαντος ἄνευ τῆς κανονικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀδείας, τὴν 13 Μαΐου συνεκροτήθη ἐν τοῖς πατριαρχείοις μεγάλη σύνοδος ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀνθίμου τοῦ ΣΤ'. Ἡ σύνοδος ἐκήρυξε τὸν Βιδύνης Ἀνθιμον καθηρημένον πάσης ἀρχιερατικῆς ἐνεργείας καὶ τάξεως· τοὺς προκαθηρημένους ποτὲ Φιλιππουπόλεως Πανάρετον καὶ Λοφτσοῦ Ἰλαρίωνα ὑπέβαλεν εἰς ἀφορισμὸν· τὸν δὲ προαφορισμένον ποτὲ Μακαριουπόλεως Ἰλαρίωνα ὑπέβαλεν εἰς ἀνάθημα· τὴν δὲ ἐπομένην Κυριακὴν ἀνεγνώσθη ἡ ἐπίσημος αὕτη πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ πράξις ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος τοῦ ναοῦ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς πρὸς καθήσυχασιν τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος τῆς πρωτευούσης, ἀνακοινωθείσα συγχρόνως καὶ εἰς τὰς λοιπὰς αὐτοκεφάλους ὀρθοδόξους ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία μὴ περιοριζομένη εἰς τὸ μέτρον μόνον τῆς καθαιρέσεως καὶ τοῦ ἀφορισμοῦ τῶν ἀποστατῶν Βουλγάρων ἀρχιερέων, ἀπεφάσισε νὰ προβῇ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῆς πρὸ πολλοῦ ληφθεῖσης ἀποφάσεως περὶ ὀριστικῆς πλέον λύσεως τοῦ ζητήματος. Ἡ Ἐκκλησία μέχρι τοῦδε ἀπέφυγεν ἐπίσημος νὰ κηρύξῃ τὴν οὐσιωδῶς γενομένην ἀπόσχισιν τῶν Βουλγάρων καὶ ἐκκλησιαστικῶν διότι ἤλπιζε μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς μεταμέλειαν καὶ ἐπάνοδον τῶν τέκνων Βουλγάρων εἰς τοὺς κόλπους

**Ανατύπωσις ἐκ τοῦ Λευκώματος τῶν ἀποφοίτων*

τοῦ ἐν Πέραν Ζωγραφείου Γυμνασίου

αὐτῆς. Ἦδη, μετὰ τὴν πείσμονα ἐπιμονὴν πρὸς ἀποχωρισμὸν τῶν ἀπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου· μετὰ τὴν ἀποδοχὴν τοῦ φιρμανίου τῆς ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως ἰδρύνοντος ἐκκλησίαν εἰς αὐτοὺς παρὰ τοὺς διέποντας τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα κανόνας· καὶ μετὰ τὴν δι' ἀντεκκλησιαστικῶν κινήσεων ἐπιδίωξιν τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς ἐξαρχικῆς ἐκκλησίας αὐτῶν ὑπὸ τοῦ πατριαρχείου, ἡ Ἐκκλησία ὑπερθεῖτο πλέον νὰ ἐξέλθῃ τῆς παθητικότητος αὐτῆς, ἵνα προλάβῃ τὴν κατάπτωσιν τοῦ κύρους αὐτῆς παρὰ τὴ συνειδήσει τῶν πιστῶν. Ἦδη ὑπὸ τῶν πραγμάτων ἐβιάζετο νὰ ἐνεργήσῃ δραστικῶς κατὰ τῶν ἐπαναστατησάντων Βουλγάρων πρὸς διάσωσιν τῆς ἀπὸ δεκαετίας μειωθείσης ἀξιοπρεπείας αὐτῆς καὶ ἀπέναντι τοῦ ὀρθοδόξου κλήρου καὶ λαοῦ τῆς αὐτοκρατορίας καὶ ἀπέναντι τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας. Λιότι εἶχεν ἀρκούντως κατανοηθῆ ὅτι ὑπενομεύοντο αὐταὶ αἱ βάσεις τῆς δυνάμεως τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου τὴν στιγμὴν καθ' ἣν παντοιοτρόπως ἐπεζητεῖτο ὑπὸ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας ἡ ἀφαίρεσις ἐν πρὸς ἐν ὄλων τῶν προνομίων τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, δι' ὧν αὐτὴ ἔσωζεν αὐτὴν τὴν ἐν τῇ ὀθωμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ ὑπόστασίν της. Ἡ Ἐκκλησία κατὰ τοὺς χρόνους τούτους εὗρισκετο μόνη ἐν τῇ ὑποστηρίξει τῶν δικαίων αὐτῆς ἀπέναντι τῆς Πύλης, ἀπέναντι τῆς δυτικῆς προπαγάνδας καταπολεμούσης ἐπικινδύνως αὐτήν, ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι τῶν τέκνων αὐτῆς Βουλγάρων, οἵτινες γενόμενοι ὄργανα τῶν πολιτικῶν σκοπῶν τοῦ πανσλαβισμού ἀπῆλθον τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀνεξαρτησίαν διὰ τῆς Πύλης καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου τοῦ μόνου εἰς τοῦτο ἀρμοδίου. Ἡ Ἐκκλησία τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ἐπεφύλασσε πάντοτε δι' ἑαυτήν· ἡ δὲ διαγωγὴ τῶν Βουλγάρων ἀρχιερέων ἐπέσπευσε τὸ τέλος· καὶ δὲν ἠδύνατο ἐπομένως νὰ βραδύνῃ ἀκόμη ἢ λῆξις τοῦ ζητήματος. Ἡ ὥρα ἐπέστη ἵνα ἡ Ἐκκλησία προβῇ εἰς τὸ ἔσχατον μέτρον: ν' ἀποκηρύξῃ τοὺς Βουλγάρους ἐκτὸς τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος.

Τὸ ἔσχατον ὁμως καὶ ἀποφασιστικὸν τοῦτο μέτρον ἦτο καὶ ἀρκετὰ ἐπικίνδυνον, ἂν μὴ ἀνεπανορθώτως ἐπιζήμιον διὰ τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν. Ἡ ἐνότις τῆς ὀρθοδοξίας ἠδύνατο ἐσαεὶ νὰ διασπασθῇ ἐὰν τὸ κίνημα τὸ βουλγαρικὸν συννεμερίζοντο καὶ αἱ λοιπαὶ σλαβικαὶ ἐκκλησίαι, τῆς Σερβίας καὶ τῆς Ρωσίας, αἱ ὁποῖαι ἀπ' ἀρχῆς δὲν ἐφαίνοντο μὴ συμπαθεύσαι τοῖς Βουλγάρους. Ὡς

ἐκ τούτου δυσχεροστάτη ἦτο ἡ θέσις τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας· αὐτὴ εὗρισκετο πρὸ τοῦ διλήμματος: νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν καταδίχην τῆς Ἐξαρχίας ἢ νὰ ἀνεχθῇ τὴν ἀσυστόλως καταπάτησιν ἀπὸ μέρους τῶν βουλγάρων καὶ κανόνων, καὶ προνομίων ἀθέτησιν τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου. Ἐνεκα τούτου ἐν τοῖς πατριαρχείοις εἶχεν ἐπέλθει δισταγμός. Τὰ πράγματα ὁμως ἐξ ἄλλου εἶχον προχωρήσει εἰς τὸ μὴ περαιτέρω: αἱ ἀπαιτήσεις τῶν Βουλγάρων ἦσαν ἀντικανονικαὶ καὶ πᾶσα συνδιαλλαγὴ μετ' αὐτῶν μετὰ τὰ ἀλλεπάλληλα πραξικοπήματα ἦτο ἀδύνατος. Οὐδεμία διέξοδος ὑπῆρχε διὰ τὸ οἰκουμενικὸν πατριαρχεῖον περισώζουσα τὸ ἠθικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν γόητρον αὐτοῦ. Ἡ μεγάλη μερὶς τῶν μητροπολιτῶν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, τῆς ὁποίας ἠγεῖτο ὁ Δέσποιν Νεόφυτος, ἐφρόναε ὅτι ἐπεβάλλετο ἡ ἀποκήρυξις τῶν Βουλγάρων καὶ τὴν γνώμην ταύτην συννεμερίζετο ἡ πλειοψηφία ἐν γένει τοῦ ὀρθοδόξου κλήρου καὶ λαοῦ. Ἡ ἰσχὺς τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων εἶναι ὑπερτέρα παντὸς ξένου πρὸς τὰ ἐκκλησιαστικὰ ὑπολογισμοῦ. Ἡ πληγὴ ἤτις εἶχε διανοιγῆ βαθεῖα ἀπὸ ἐτῶν εἰς τὸ σῶμα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, εἶχε καταντήσει εἰς γάργυραν καὶ ἔπρεπε νὰποκοπῇ τὸ σσηπὸς μέλος διὰ νὰ προληφθῇ τὸ κακόν, ἀφοῦ διὰ τῆς γενομένης καυτηριάσεως τῆς πληγῆς δὲν ἐπετεύχθη ἡ ἴασις αὐτῆς.

Ὁ Παναγιώτατος Πατριάρχης Ἀνθίμος ἀπεφάσισε νὰ βαδίσῃ τὴν μόνην ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ τῆς ἀξιοπρεπείας αὐτοῦ ὑποδεικνυομένην ὁδόν. Εἶχεν ἐγκαταληφθῇ ἡ ἰδέα τῆς συγκλήσεως συνόδου ἐξ ὅλης τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος, καὶ ἀντ' αὐτῆς ἀπεφασίσθη ἡ συγκρότησις ἐν Σταμπόλ μεγάλης συνόδου πάντων τῶν ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ πατριαρχείων μετὰ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου δυναμένης τελεσιδίκως ν' ἀποφανθῇ ἐπὶ τοῦ ζητήματος. Περί δὲ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς Ἰουνίου πάντες οἱ πατριάρχαι μετὰ τοῦ Κύπρου εἶγον ἀφικθῆ εἰς τὴν προτεύουσαν. Ἀπὸ τῆς 19 Ἰουλίου ἀναχωρήσας ἐξ Ἀθηνῶν ἀφίκετο καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Τήνου καὶ Σύρου Ἀλέξανδρος Λυκούργος διὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὸ ζήτημα, διὰ τὸ ὁποῖον οἱ ἐν Ἑλλάδι κατ' ἀρχὰς ἦσαν ὅλως ἀδιάφοροι καὶ τοῦ ὁποίου ὕστερον κατενόησαν τὴν σημασίαν. Ὁ ἀπεσταλμένος οὗτος τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διέμεινεν ἐπὶ τρίμηνον ἐνταῦθα, μέχρι τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος, κατὰ τὸ διά-

σημα δὲ τοῦτο συναργάσθη μὲν κατ' ἴδιαν μετὰ τῶν μελῶν τῆς συνόδου καὶ συναπικούρησε τοῖς περὶ τῶν Λέρκων Νεόφυτον, δὲν συμμετέχε δὲ τῆς Μεγάλῃς Συνόδου διὰ τὸ ἐπίσημον τῆς ἀποστολῆς του καὶ πρὸς ἀποφυγὴν ἐνδεχομένων πολιτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν παρεξηγήσεων.

Ἀρχομένου τοῦ Αὐγούστου ἤρχισαν αἱ προκαταρκτικαὶ ἐργασίαι τῆς μελλούσης νὰ συγκροτηθῇ μεγάλης συνόδου τῶν ἀνωτάτων ἀρχηγῶν τῶν ἐν τῇ ὀθωμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ ἀποκεφάλων ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν παρανομῶν τῆς βουλγαρικῆς ἐξουσίας. Καθεζάστην ἐγένοντο διάφοροι καὶ ἀλλεπάλληλοι συναντησεῖς τῶν ἐν ἐνεργείᾳ πατριαρχῶν Σταμπούλ, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων, καὶ τῶν πρώην οἰκουμενικῶν Γρηγορίου τοῦ ΣΤ', Ἰωακείμ τοῦ Β' καὶ Ἀνθίμου τοῦ Βυζαντίου, τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κύπρου καὶ τῶν συνοδικῶν μητροπολιτῶν, προσκαλουμένων ἐπὶ τοῦτο καὶ τῶν μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος καὶ Λέρκων. Τὸ πατριαρχεῖον διὰ τῆς μεσολαβήσεως τῶν μακαριωτάτων πατριαρχῶν ἐχορήγησε προθεσμίαν ὀκταήμερον πρὸς ἐνδεχομένην, κατὰ τὴν τελευταίαν τοῦλάχιστον στιγμὴν, μεταμέλειαν τῶν ἐπαναστατῶν Βουλγάρων ἀρχιερέων. Ἀλλὰ καὶ ἡ προθεσμία αὕτη ἔληξεν ἄνευ οὐδενὸς ἀποτελέσματος. Τότε ἀπεφασίσθη ἡ ἐναρξὶς τῶν ἐργασιῶν τῆς συνόδου νὰ γίνῃ τῇ 29 Αὐγούστου· συγχρόνως ἀπεστάλησαν πρὸς τοῦτο καὶ πατριαρχικὰ πιττάκια πρὸς πάντα τὰ μέλη ὅσα ὤρισθησαν νὰ μετέσχουσι τῶν συνεδριάσεων τῆς συνόδου.

Μεθ' ὅλας τὰς κόρυφα καὶ ἀναφανδὸν γενομένας ραδιοσυγίας καὶ ἀντιποθέσεις τοῦ πανσλαβιστοῦ ρώσου ἐν Σταμπούλ προσβαντοῦ Ἰγνάτιου, πρὸς ματαίωσιν τῆς συγκροτήσεως τῆς συνόδου, τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν, 29 Αὐγούστου, συνήλθεν ἐν τοῖς πατριαρχείοις ἡ Τοπικὴ Μεγάλῃ Συνόδῳ. Μετὰ τὴν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς ἀποτομῆς τῆς κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου πατριαρχικὴ λειτουργίαν ἐγένετο ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἡ πρώτη συνεδρίασις τῆς μεγάλης συνόδου. Αὕτη ἀπετελέσθη ἐκ τῶν πατριαρχῶν οἰκουμενικοῦ Ἀνθίμου, Ἀλεξανδρείας Σωφρονίου, Ἀντιοχείας Ἱεροθέου, τῶν πρώην οἰκουμενικῶν πατριαρχῶν Γρηγορίου, Ἀνθίμου καὶ Ἰωακείμ, τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Σωφρονίου, δέκα καὶ ὀκτὼ μητροπολιτῶν, ἑπτὰ ἐπισκόπων, δεκατεσσάρων ἀρχιεπισκόπων, τοῦ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ ἀντιπροσώ-

που τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ ἄλλων κληρικῶν. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ προκειμένου τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου, ἐψάλη πρῶτον ἡ τελετὴ τῆς ἐναρξέως· ἀκολούθως ἀναλαβόντες πάντες τὰς οἰκείας θέσεις ὑπέγραψαν κατὰ τάξιν τὰ ὀνόματα αὐτῶν εἰς τὸν κατάλογον τῆς παρουσίας· τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀκριβῶς εἶχε καταφθάσει καὶ ὁ ἀναμενόμενος μακαριώτατος πατριάρχης Ἱεροσολύμων Κύριλλος, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ παρουσιάσθη ὁ κατάλογος πρὸς ὑπογραφήν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ· οὗτος ὁμως προφασίζόμενος ὅτι κατελήφθη πάραυτα ἐκ στιγμιαίας συγκινήσεως ἐξῆλθε τοῦ ναοῦ χωρὶς νὰ ὑπογράψῃ, ἐφ' ᾧ καὶ ἀφέθη χῶρος κενὸς εἰς τὴν σειράν τῶν ὀνομάτων, ἀπεχώρησε δὲ τοιουτοτρόπως τῆς συνεδριάσεως. Πρὶν ἢ διαλυθῇ ἡ συνεδρίασις, ἡ σύνοδος προέβη εἰς τὸν διορισμὸν δεκαμελοῦς ἐπιτροπῆς ὅπως μελετήσῃ αὕτη τὸ ζήτημα καὶ παρουσιάσῃ ἀκριβῆ περὶ αὐτοῦ ἔκθεσιν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας καὶ τῶν κανόνων τῆς ἐκκλησίας, ὑποβάλλῃ δὲ ταύτην εἰς κοινὴν συζήτησιν κατὰ τὴν δευτέραν τῆς συνόδου συνεδρίασιν.

Τῇ 12 Σεπτεμβρίου ἡ σύνοδος συνήλθε τὸ δεύτερον, ἀπουσιάζοντων τοῦ πρώην οἰκουμενικοῦ πατριαρχοῦ Ἀνθίμου τοῦ Βυζαντίου ἀποσταίλαντος τὴν γνώμην του εἰς τὸν πατριαρχὴν Ἀνθίμον τὸν ΣΤ' καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων Κυρίλλου. Ἐν τῇ συνεδριάσει ταύτῃ μετὰ συζήτησιν μακρὰν διεξαχθεῖσαν διὰ τὴν ἀδικαιολόγητον καὶ αὐθις ἀπουσίαν τοῦ Ἱεροσολύμων, ἀναγνώσκονται ἐπὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Νικηφόρου Γλυκῆ ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς. Ἡ ὀλομέλεια ἐπεδοκίμασε τὸ περιεχόμενον τῆς ἔκθεσεως ταύτης ἐν τῷ συνόλῳ καὶ ἀπεκηρύχθησαν ὑπὸ τῆς συνόδου οἱ ἀποσχίσαντες ἑαυτοὺς διὰ τῶν πράξεών των ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας βούλγαροι ἀρχιερεῖς· ἀνετέθη δὲ καὶ αὐθις εἰς τὴν αὐτὴν δεκαμελὴ ἐπιτροπὴν καὶ ἡ σύνταξις τοῦ Τόμου ἢ Ὄρου, ἵνα ἐν τῇ κατόπιν συνεδριάσει πάντα τὰ μέλη τῆς συνόδου ὑπογράψωσιν αὐτόν. Ὁ Ἱεροσολύμων Κύριλλος ἐπὶ ποικίλαις προφάσεσι μηδεμιᾶς μετασχὼν τῶν συνεδριάσεων τῆς συνόδου, δύο ἡμέρας πρὸ τῆς τελευταίας συνεδριάσεως τῆς συνόδου ἀνεχώρησεν εἰς Ἱεροσόλυμα ἵνα προϋπαντήσῃ δῆθεν τοὺς μέλλοντας νὰ ἐπισκεφθῶσι τοὺς Ἁγίους Τόπους μέγαν Λοῦκα Νικόλαον καὶ τὴν αὐτοκράτειραν τῆς Ρωσίας.

Τῇ 16 Σεπτεμβρίου ἡ μεγάλη σύνοδος συνήλθεν εἰς τὴν

τρίτην αὐτῆς συνεδρίασιν, ἀπόντος τοῦ ἤδη ἀπελθόντος ἐκ τῆς πρωτευούσης πατριάρχου Ἱεροσολύμων Κυρίλλου. Μετὰ συζήτησιν ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ συνοδικοῦ Ὁροῦ ἡ σύνοδος προέβη εἰς καθάρσεις τῶν βουλγαροφυλετιστῶν ἀρχιερέων Σοφίας Δωροθέου, Νυσσάβας Παρθενίου καὶ Βελεσσού Γενναδίου· ἀκολούθως δὲ ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Διδυμοτείχου Διονυσίου ἀνεγνώσθη ὁ ἐπὶ μεμβράνης ἀντιγεγραμμένος Ὁρος τοῦ σχίσματος ἔχων οὕτω· «... ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀποφαινόμεθα· πρῶτον· ἀποκηρύττομεν κατακρίνοντας καὶ καταδικάζοντας τὸν φυλετισμὸν, τοῦτέστι τὰς φυλετικὰς διακρίσεις καὶ τὰς ἐθνικὰς ἔξεις καὶ ζήλους καὶ διχοστασίας ἐν τῇ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ, ὡς ἀντικείμενον τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ εὐαγγελίου καὶ τοῖς ἱεροῖς κανόσι τῶν μακαρίων πατέρων, «οἱ καὶ τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν ὑπερείδουσι, καὶ ὅλην τὴν χριστιανικὴν πολιτείαν διακοσμοῦντες πρὸς θεῖαν ὁδηγοῦσιν εὐσέβειαν»· δεύτερον· τοὺς παραδεχομένους τὸν τοιοῦτον φυλετισμὸν καὶ ἐπ' αὐτῷ τολμῶντας παρατηγνῆναι καινοφανεῖς φυλετικὰς παρασυναγωγὰς κηρύττομεν, συνφθὰ τοῖς ἱεροῖς κανόσιν, ἄλλοτρίους τῆς μιᾶς, ἁγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ αὐτὸ τοῦτο σχισματικούς. Ἐπομένως, τοὺς ἀποσχισάντας ἑαυτοὺς τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας καὶ ἴδιον θυσιαστήριον πῆξαντας καὶ ἴδιαν φυλετικὴν παρασυναγωγὴν συστησαμένους ἦτοι τοὺς προκαθηρεθέντας καὶ ἀφορισθέντας Ἰλαρίωνα τὸν ποτὲ Μακαριουπόλεως, Πανάρετον τὸν ποτὲ Φίλιππουπόλεως, Ἰλαρίωνα τὸν ποτὲ Λοφτασοῦ, Ἀνθίμου τὸν ποτὲ Βιδύνης, καὶ τοὺς ἤδη καθαιρεθέντας Δωροθέον τὸν τέως Σοφίας, Παρθένιον τὸν τέως Νυσσάβας, Γεννάδιον τὸν τέως Βελεσσού, καὶ τοὺς ἐπ' αὐτῶν ἀνέρωσ χυροτονηθέντας ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς τε καὶ διακόνους, καὶ πάντας τοὺς κοινωνοῦντας καὶ συμφρονοῦντας καὶ συμπράττοντας αὐτοῖς καὶ δεχομένους ὡς κυρίας καὶ κανονικὰς τὰς ἀνέρους αὐτῶν εὐλογίας τε καὶ ἱεροπραξίας, κληρικούς τε καὶ λαϊκούς, κηρύττομεν σχισματικούς· καὶ ἄλλοτρίους τῆς τοῦ Χριστοῦ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας».

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ ὁ Ὁρος ὑπεγράφη ὑφ' ὅλων τῶν μελῶν τῆς μεγάλης ταύτης Τοπικῆς Συνόδου ἦτοι ὑπὸ τῶν τριῶν παναγιωτάτων οἰκουμενικῶν πατριαρχῶν Ἀνθίμου τοῦ ΣΤ' ἔχοντος καὶ τὴν γνώμην Ἀνθίμου τοῦ Βυζαντίου, Γρηγορίου τοῦ ΣΤ' καὶ Ἰωακίμ τοῦ Β', τῶν μακαριστάτων πατριαρχῶν

Ἀλεξανδρείας Σωφρονίου καὶ Ἀντιοχείας Ἱεροθέου, καὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Σωφρονίου, δέκα καὶ ἑννέα μητροπολιτῶν καὶ ἑπτὰ ἐπισκόπων τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, δεκατρεσάρων ἀρχιμανδριτῶν καὶ λοιπῶν κληρικῶν. Τῇ ἐπομένῃ δὲ ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ χοροστατούντων τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ τῶν μακαριστάτων Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κύπρου καὶ δέκα πέντε μητροπολιτῶν ἀνεγνώσθη ἀπὸ τοῦ ἁμβωνος ὁ Ὁρος· αὐθημερόν οὗτος ἀνεγνώσθη καὶ εἰς ὄλους τοὺς λοιποὺς ναοὺς τῆς ἀρχιεπισκοπῆς· διὰ δὲ πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἐγκυκλίου ἐπληροφορήθησαν τὸν Ὁρον τῆς ἀποκηρύξεως οἱ μητροπολίται καὶ ἐπίσκοποι τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου. Ὁμοίως ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία καὶ πρὸς ὅλας τὰς ὀρθοδόξους αὐτοκεφάλους ἐκκλησίας ἀνήγγειλε δι' ἰδιαιτέρας ἐγκυκλίου τὰ ἐν τῇ Τοπικῇ Συνόδῳ ἀποφασισθέντα σχετικῶς μὲ τὴν λύσιν τοῦ βουλγαρικοῦ ζητήματος ἀποστεύσασα τὸν τε Ὁρον καὶ τὰ σχετικὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τῆς συνόδου.

Αὕτη εἶναι ἡ λύσις τὴν ὁποίαν ἔδωκεν εἰς τὸ ἐκκλησιαστικοβουλγαρικὸν ζήτημα ἡ κατ' ἀνατολὰς Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἡμῶν τὸ 1872.

SISMANGOLIO
MICAPIL

 SISMANOGLIO
MEGARÒ